

แผนการจัดการความรู้ ประจำปีการศึกษา 2567

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1. หลักการและเหตุผล

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ได้กำหนดแผนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ประจำปีการศึกษา 2567 เพื่อเสริมสร้างคณะฯ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผ่านการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาปรับปรุงและสร้างนวัตกรรมในการทำงานประจำอย่างต่อเนื่องทั่วทั้งคณะฯ และในปี 2566 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ “ยกระดับการผลิตบัณฑิตและวิจัยให้มีความหลากหลายมากขึ้น” เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในคณะฯ ในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ (Enhance Learning Organization towards Excellence) โดยจัดกระบวนการสนับสนุนเพื่อให้มีการสร้าง ใช้ จัดเก็บ และแบ่งปันความรู้ในการปฏิบัติงานประจำ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมที่มุ่งเน้นคุณภาพการผลิตบัณฑิต อย่างต่อเนื่อง ได้ดำเนินการจัดการความรู้ 2 เรื่อง คือ

- 1) ด้านการเรียนการสอน การบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน
- 2) ด้านการวิจัย เรื่องการวิจัยเชิงพื้นที่

ผลการประเมินการดำเนินการดังกล่าว อาจารย์ที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเห็นประโยชน์ของการได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน ดังนั้นในปีการศึกษา 2567 เพื่อส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คณะได้นำการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มาเป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยคณะมีการทบทวนตนเองด้านการจัดการความรู้ในระยะเวลาที่ผ่านมา ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทบทวนตนเองด้านการจัดการความรู้ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

หัวข้อประเมินตนเอง ด้านการจัดการความรู้	ผลการประเมิน(สิ่งที่มีอยู่/ทำอยู่)
1. การบ่งชี้ความรู้	<p>กระบวนการสร้างตัวบ่งชี้ความรู้ คณะได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ (KM) ระดับคณะโดยเฉพาะ เพื่อพิจารณากำหนดประเด็นการจัดการองค์ความรู้ และการสรุปวิเคราะห์ SWOT ของคณะ มาสร้างองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของคณะ ““เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย” และพันธกิจ 1 ด้านการผลิตบัณฑิต เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ พันธกิจ 2 สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และพันธกิจที่ 3 คือ บริการวิชาการที่บูรณาการกับการเรียนการสอนและวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชน สังคม และก่อให้เกิดรายได้ จากการดำเนินการของคณะฯในปี 2566 สิ่งที่เป็นจุดแข็ง ซึ่งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาคณะฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะคือ คณะฯ ได้จัดทำโครงการบริการวิชาการ โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และได้มีการนำมาบูรณาการกับรายวิชา เช่น รายวิชาการบริหารโครงการในงานสังคมสงเคราะห์ ประกอบคณาจารย์ได้มีการจัดทำวิจัยในพื้นที่ร่วมกับคณะฯต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ดังนั้นในปี 2567 จึงได้จัดโครงการด้านการเรียนเรียนการสอนโดยบูรณาการกับงานวิจัย และการวิจัยในพื้นที่ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านการเรียนการสอน เรื่อง การบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน โดย อาจารย์นวลใย วัฒนกุล 2) ด้านการวิจัย เรื่อง “การวิจัยเชิงพื้นที่” โดย อาจารย์ ดร.น้ำผึ้ง มีศิลป์
2. การสร้างและแสวงหาความรู้	<p>คณะได้ดำเนินการสร้างความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในคณะ โดยมีวิทยากรภายในคณะที่มีประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และได้จัดกิจกรรมได้ครบตามแผนที่กำหนดไว้ สำหรับปี 2567 เพื่อยกระดับการผลิตเผยแพร่งานวิจัยให้มีประสิทธิภาพสูง และการมุ่งไปสู่เป้าหมายการปรับหลักสูตรในลักษณะการปฏิบัติมากขึ้น ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลต้องมีความชัดเจน และการสร้างและแสวงหาความรู้ด้านการวิจัย จึงเน้นการวิจัยเชิงพื้นที่ ซึ่งอาจารย์ในคณะมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับศาสตร์อื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดแลกเปลี่ยนการวิจัยเชิงพื้นที่ในเชิงลึกมากขึ้น</p>
3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	<p>คณะกรรมการได้ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี ได้อย่างเป็นระบบ โดยการประชุมสังเคราะห์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาเป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติต่อไป</p>
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้	<p>คณะกรรมการได้ดำเนินการประมวลและกลั่นกรองความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี และเผยแพร่ไปยัง website คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม</p>
5. การเข้าถึงความรู้	<p>คณาจารย์และบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงความรู้ได้จาก 1) website คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม</p>
6. การแบ่งปันความรู้	<p>สำหรับปีการศึกษา 2566 มีจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์ในคณะและหน่วยงานภายนอกคณะฯ สำหรับในปี 2567 ถ้าได้ความรู้ที่เป็นนวัตกรรมที่ดีแล้วจะพัฒนาไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์สถาบันอื่นมากขึ้น</p>
7. การเรียนรู้	<p>มีการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้และวัดผลสัมฤทธิ์ของความรู้ที่อยู่ในระดับดี แต่ต้องมีการพัฒนาคู่มืออย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้คู่มือที่มีคุณภาพต่อไป</p>

จากการประเมินตนเองเรื่องการพัฒนาคณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น คณะจึงทำการวิเคราะห์พันธกิจของคณะเพื่อกำหนดกรอบ ตัวชี้วัด และ แนวทางการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาคณะสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์ของแผนการจัดการความรู้

1. ใช้กระบวนการจัดการความรู้พัฒนาคณะสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
2. นำความรู้ที่ได้ในข้อ 1 ออกเผยแพร่ใน Website

3. เป้าหมาย คลังความรู้ 2 เรื่อง

4. ขอบเขตของการจัดการความรู้

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และขอบเขตการจัดการความรู้ ดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์

“เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย”

4.2 พันธกิจ

1. เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ
2. สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ
3. บริการวิชาการที่บูรณาการกับการเรียนการสอนและวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชน สังคม และก่อให้เกิดรายได้
4. อนุรักษ์ สืบสาน ต่อยอด ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมไทย- จีน

4.3 ขอบเขตการจัดการความรู้ ด้วยวิสัยทัศน์และพันธกิจดังกล่าว ปีการศึกษา 2567 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ฯ เลือุกจุดแข็งของคณะคือการวิจัย และ จุดอ่อนของคณะคือประสิทธิภาพของการผลิตบัณฑิตตามกำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ 2 พันธกิจ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

1. พันธกิจที่ 1 เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ
2. พันธกิจที่ 2 สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ

ตารางที่ 2 ขอบเขตและจำนวนเรื่องการจัดการความรู้ ปีการศึกษา 2567

พันธกิจ	ประเด็นความรู้	KPI ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
พันธกิจที่ 1 เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ	1. ด้านการเรียนการสอน การทำข้อสอบปรนัยใน E learning	แนวปฏิบัติที่ดีในวิธีการวัดประเมินผลการเรียนการสอน
พันธกิจที่ 2 สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ	2. ด้านการวิจัย การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ด้านการวิจัยเรื่อง จริยธรรมการวิจัย	การขอจริยธรรมการวิจัยเมื่อทำวิจัย และมีจรรยาบรรณของนักวิจัย

4. แผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ (เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด แผนการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัดความสำเร็จ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	แผนการดำเนินงาน										งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ	
				พ.ศ. 2567					พ.ศ. 2568							
				ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.			
	พันธกิจที่ 1 เป็นแหล่งบ่มเพาะนักสังคมสงเคราะห์การแพทย์และฟื้นฟูผู้ประสบสาธารณภัย และนักบริหารสวัสดิการสังคมที่ได้มาตรฐานวิชาชีพ															
1	ด้านการเรียนการสอน การทำข้อสอบปรนัยใน E learning	มีรายวิชานำไปประยุกต์ใช้	มี							↔	*				-	อ.นวลใย คณะกรรมการบริการวิชาการ คณะฯ
	พันธกิจที่ 2 สร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และตอบโจทย์การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์และระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ															
2	ด้านการวิจัย การพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ด้านการวิจัย เรื่อง จริยธรรมการวิจัย	เพื่อทบทวนจริยธรรมการวิจัยของอาจารย์ในคณะฯ	มี									↔	*	-	คณะกรรมการวิจัยและตำร	

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การทำข้อสอบปรนัยใน E learning

ปีการศึกษา 2567

วันพุธที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568 เวลา 9.00 – 12.00 น.

ณ ห้องประชุมคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

.....

ผู้เข้าร่วมการถอดบทเรียน

คณาจารย์คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม จำนวน 7 คน

วัตถุประสงค์

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคมและเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ การประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คณะฯเห็นความสำคัญดังกล่าว ประกอบกับในยุคปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัล ซึ่งมีการใช้ IT ช่วยในการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ คณะฯจึงได้จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การทำข้อสอบปรนัยใน E learning พร้อมเรียนรู้เรื่องการสร้างคลังข้อสอบ จากอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ของคณะฯ คือ อ.สมศักดิ์ นัคลาจารย์ เพื่อส่งเสริมให้อาจารย์นำองค์ความรู้ไปต่อยอดหรือมีแนวคิดใหม่ในการพัฒนาการประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เริ่มจาก อ.สมศักดิ์ นัคลาจารย์ ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้การทำข้อสอบปรนัยใน E learning ซึ่งอาจารย์มีประสบการณ์ในการดำเนินการตลอดจนเป็นผู้สอนวิชาเทคโนโลยีในงานสังคมสงเคราะห์ การทำข้อสอบใน E-learning นับว่าเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน การวัดผลในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการใช้ IT และเป็นการประหยัดพลังงานในด้านกระดาษ อีกทั้งยังเป็นการวัดและประมวลผลในการทำข้อสอบของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย อ.สมศักดิ์ ได้ออกแบบคู่มืออย่างง่าย เพื่อออกแบบข้อสอบ และการสร้างคลังข้อสอบ ดังนี้

คู่มือการสร้างคลังข้อสอบ การนำเข้าข้อสอบแบบ Aiken Format และการตรวจสอบผลการสอบ

1. การสร้างคลังข้อสอบ

1.1 แนวทางการออกแบบและจัดเก็บข้อสอบ

- กำหนดวัตถุประสงค์: ระบุว่าข้อสอบใช้วัดผลด้านใด เช่น ความรู้ทั่วไป ทักษะการวิเคราะห์ หรือ ความเข้าใจเชิงลึก

- **ประเภทของคำถาม:** สามารถใช้ได้ทั้งแบบตัวเลือก (Multiple Choice) และแบบคำตอบสั้น (Short Answer)
- **การจัดหมวดหมู่:** แบ่งข้อสอบออกเป็นกลุ่ม เช่น วิชาหรือหัวข้อเฉพาะ เช่น "การวิจัยเชิงคุณภาพ", "สถิติทางสังคมศาสตร์"
- **การกำหนดความยาก-ง่าย:** สร้างข้อสอบในระดับความยากต่างกัน เช่น ง่าย (Easy) ปานกลาง (Medium) หรือ ยาก (Hard)
- **การใช้แหล่งอ้างอิง:** ใช้อ้างอิงจากหนังสือ บทความ หรือแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

1.2 รูปแบบข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Questions - MCQ)

- (1) ประกอบด้วยโจทย์และตัวเลือก 4-5 ข้อ
- (2) ต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 ข้อ
- (3) ตัวเลือกควรมีความเป็นกลาง ไม่มีคำตอบที่คลุมเครือ

2. การนำเข้าข้อสอบแบบ Aiken Format

2.1 แนะนำ Aiken Format

- 1) เป็นรูปแบบที่ใช้สำหรับนำเข้าข้อสอบแบบปรนัย (Multiple Choice) ลงในระบบ LMS เช่น Moodle
- 2) ใช้ไฟล์ข้อความ (TXT) ที่มีโครงสร้างเฉพาะ

2.2 โครงสร้างของ Aiken Format

Question text

- A. Choice 1
- B. Choice 2
- C. Choice 3
- D. Choice 4

ANSWER: C

ตัวอย่างข้อสอบใน Aiken Format

ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- A. ใช้วิธีการศึกษาแบบอุปนัย (Inductive Approach) เพื่อพัฒนาทฤษฎีจากข้อมูลที่รวบรวม
- B. ต้องมีการตั้งสมมติฐานล่วงหน้าและทดสอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ
- C. ต้องมีการกำหนดตัวแปรและควบคุมปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด
- D. ใช้เครื่องมือทางสถิติเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล

ANSWER: A

2.3 วิธีนำเข้า Aiken Format ลงระบบ LMS (Moodle)

1. เปิดโปรแกรม Notepad หรือ Text Editor อื่นๆ
2. พิมพ์คำถามและคำตอบตามรูปแบบ Aiken Format
3. บันทึกไฟล์เป็น .txt โดยใช้ encoding UTF-8
4. เปิดระบบ LMS (Moodle) และไปที่ Question Bank
5. เลือก "Import" และเลือก Aiken Format
6. อัปโหลดไฟล์และตรวจสอบข้อสอบก่อนใช้งาน

3. การตรวจสอบผลการสอบ

3.1 การนำเข้าคำตอบของผู้สอบ

- ตรวจสอบว่านักศึกษาส่งคำตอบครบถ้วนหรือไม่
- ดึงข้อมูลการสอบออกจากระบบ (CSV หรือ Excel)
- ใช้ฟังก์ชัน Excel หรือ SPSS เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3.2 วิธีตรวจสอบผลคะแนน

- ตรวจสอบคะแนนอัตโนมัติใน LMS
- ใช้ Pivot Table ใน Excel เพื่อตรวจสอบแนวโน้มคะแนน
- วิเคราะห์ข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำเพื่อพิจารณาการปรับปรุงข้อสอบ

3.3 การวิเคราะห์ผลสอบและรายงาน

- เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยกับค่ามาตรฐานที่ตั้งไว้
- ใช้กราฟแท่งหรือกราฟวงกลมแสดงสัดส่วนผู้ที่สอบผ่านและไม่ผ่าน
- นำผลการสอบมาประเมินและปรับปรุงข้อสอบสำหรับการใช้งานครั้งถัดไป

หลังจากการบรรยายเสร็จเรียบร้อยแล้ว อ.สมศักดิ์ ได้ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้ฝึกปฏิบัติ โดยมีตัวอย่างข้อสอบเป็นแบบฝึกหัด ดังนี้

Quiz-1 ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

- A. ใช้วิธีการศึกษาแบบอุปนัย (Inductive Approach) เพื่อพัฒนาทฤษฎีจากข้อมูลที่รวบรวม
- B. ต้องมีการตั้งสมมติฐานล่วงหน้าและทดสอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ
- C. ต้องมีการกำหนดตัวแปรและควบคุมปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด
- D. ใช้เครื่องมือทางสถิติเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล
- E. ต้องใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างมีระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทน

เฉลย: A. ใช้วิธีการศึกษาแบบอุปนัย (Inductive Approach) เพื่อพัฒนาทฤษฎีจากข้อมูลที่รวบรวม เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจจากข้อมูลที่ได้รับ แทนที่จะทดสอบสมมติฐานที่มีอยู่ (Creswell, 2013)

Quiz-2 การวิจัยเชิงคุณภาพแตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณอย่างไร

- A. การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ตัวเลขและสถิติเป็นเครื่องมือหลัก
- B. การวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจเชิงลึกของปรากฏการณ์
- C. การวิจัยเชิงคุณภาพต้องมีการกำหนดตัวแปรล่วงหน้าเสมอ
- D. การวิจัยเชิงคุณภาพใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่และเป็นตัวแทนของประชากร
- E. การวิจัยเชิงคุณภาพต้องใช้แบบสอบถามมาตรฐานที่มีคำถามแบบปิดเท่านั้น

เฉลย: B. การวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจเชิงลึกของปรากฏการณ์ เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพต้องการศึกษาความหมาย ประสบการณ์ และมุมมองของผู้เข้าร่วมมากกว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตัวเลข (Flick, 2018)

Quiz-3 ข้อใดเป็นวิธีการที่พบบ่อยในการเก็บข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- A. การใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structured Questionnaire)
- B. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)
- C. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้กลุ่มควบคุม (Control Group)
- D. การทดลองแบบสุ่มควบคุม (Randomized Controlled Trial)
- E. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตัวเลขโดยใช้ซอฟต์แวร์สถิติ

เฉลย: B. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพราะเป็นวิธีที่ช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและมุมมองของผู้เข้าร่วม (Silverman, 2022)

สรุป ข้อดีของการออกข้อสอบใน E-learning และการสร้างคลังข้อสอบ

1. ประสิทธิภาพและความสะดวก
 - ลดภาระของอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำข้อสอบซ้ำ ๆ
 - สามารถสุ่มข้อสอบจากคลัง ทำให้การสอบมีความหลากหลายและลดการท่องจำเฉพาะข้อสอบเดิม
 - ระบบตรวจให้คะแนนอัตโนมัติ ช่วยประหยัดเวลาและลดความผิดพลาด
2. ความโปร่งใสและมาตรฐาน
 - คลังข้อสอบช่วยให้การสอบมีมาตรฐานเดียวกัน

- สามารถกำหนดระดับความยากของข้อสอบได้อย่างชัดเจน
- มีการเก็บสถิติการทำข้อสอบ เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบและผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

3. การเรียนรู้เชิงลึกและต่อเนื่อง

- นักศึกษาสามารถทำแบบฝึกหัดซ้ำได้หลายครั้งจากคลังข้อสอบ
- ช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพราะนักศึกษาได้ฝึกคิดและตอบโจทย์หลากหลายรูปแบบ
- สามารถใช้คลังข้อสอบเป็นฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ เช่น แบบฝึกหัดออนไลน์

แนวทางการพัฒนา

- การใช้ AI วิเคราะห์ข้อสอบ → ใช้ AI วิเคราะห์ความยากง่ายของข้อสอบ และแนะนำข้อสอบที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน
- Adaptive Testing → ระบบสอบที่ปรับระดับความยากตามความสามารถของผู้เรียนแบบเรียลไทม์
- การเชื่อมโยงกับ Learning Analytics → ใช้ข้อมูลจากการสอบเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ และปรับปรุงหลักสูตร

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัย เรื่อง

“การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักสังคมสงเคราะห์: Research Ethics:”

วันที่ 21 กรกฎาคม 2568 เวลา 19.00 – 21.00 น.

ปีการศึกษา 2567

.....

ผู้เข้าร่วมการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย อ.นวลโย วัฒนกุล อ.ดร.นุชนาฏ ยูฮันเงาะ อ.ดร.กฤตวรรณ สาหร่าย อ.ดร.โชคชัย สุทธาเวศ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และผู้แทนจากองค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ผ่านโปรแกรม zoom meeting

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นการวิจัยเป็นมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 ถึงปัจจุบัน ในปีการศึกษา 2565-2566 คณะฯ ได้จัดทำโครงการ Writing workshop ร่วมกับ York University เพื่อพัฒนาอาจารย์ที่เปิดการเรียนการสอนสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย ในการเขียนบทความวิชาการ และต่อยอดด้วยการจัดโครงการบริการวิชาการในปีการศึกษา 2567-2568 เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการวิจัย ดังนั้นคณะฯ จึงบูรณาการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับการจัดโครงการดังกล่าว โดยมีข้อสรุปดังนี้

อ.ดร.โชคชัย ได้นำกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเริ่มจากการบรรยายเรื่อง จริยธรรมการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ Professor Neil Lunt จาก University of York ดังนี้

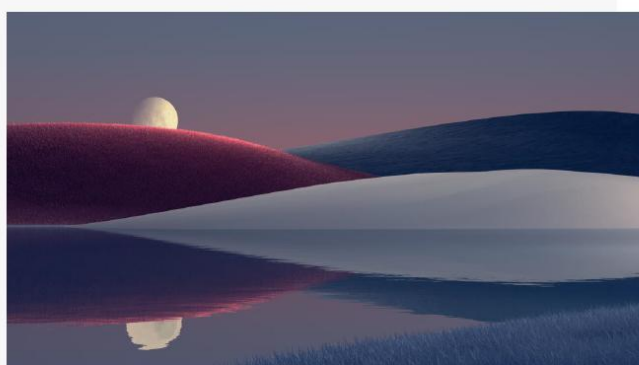

School for Business
and Society

Research Ethics:

Professor Neil Lunt
July 2025

Huachiew
Chalermprakiet
University

2021-2025

- Assoc. Prof. Dr. Jaturong Boonyarattanasoontorn Huachiew Chalermprakiet University/ TASWE
- Dr Chokchai Suttawet Huachiew Chalermprakiet University
- Prof. Dr. Neil Lunt University of York
- Prof. Dr Antonios Roumpakis University of York
- Prof. Dr. David Engstrom San Diego State University
- Prof. Dr Ian Shaw University of York
- Dr. Sophie MacKinder University of York

THE UNIVERSITY of York

BA The
British
Academy

Presentation structure 5 parts

Background

Principles

Challenges

Contemporary
challenges

Thai
discussions

Research practices

Research
ethics/research
integrity

Research processes

Publication

1

Why does research ethics matter?

HARM

Nuremberg Code 1947

10 standards to which physicians must conform when carrying out *experiments* on human subjects:

1. Voluntary consent of the human subject is absolutely essential

2. Yield worthwhile results for the good of society

3. Avoid unnecessary physical and mental suffering and injury

• Source *BMJ* 1996;313:1448 (7 December)

UK Experience

1999 emerged hearts and organs of 170 children who died at Bristol Royal Infirmary were kept

2,080 organs removed from 800 children at Alder Hey Children's Hospital

Inquiry found 105,000 organs retained at hospitals and medical schools across England

US Experience: Tuskeff Syphilis Study

1932-72

400 poor African American with syphilis

Not know they had disease or seriousness

(1950s penicillin!)

28 dead; 100 related deaths; wives/children

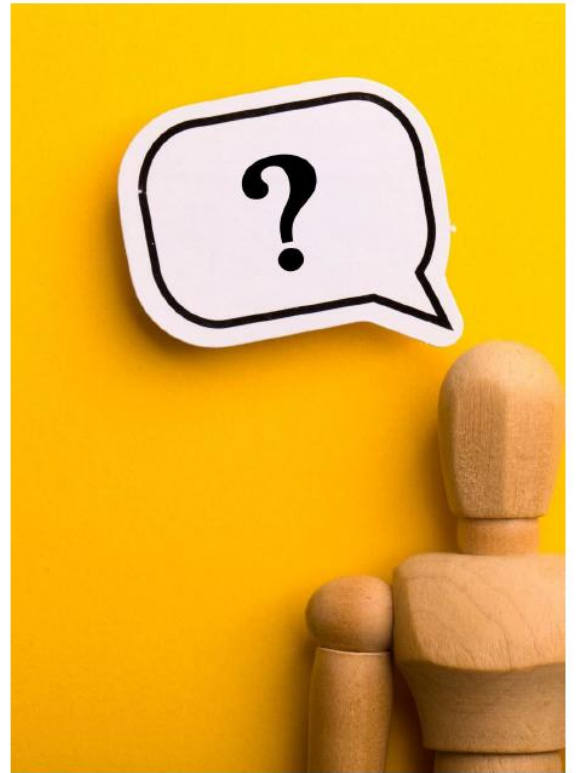
New Zealand

- Study 1966-87 in which women with major cervical abnormalities were followed but not receive treatment.
- 1 patient visited 34 times, 28 smears, 5 biopsies, 4 operations!
- Smears from new born babies; examinations on anesthetised women
- 24 deaths; failure to stop trial once evidence of risk

What is common to scandals?

- Informed consent
- Clinical power
- Means-ends
- Safeguards
- Advocacy

Research
fields

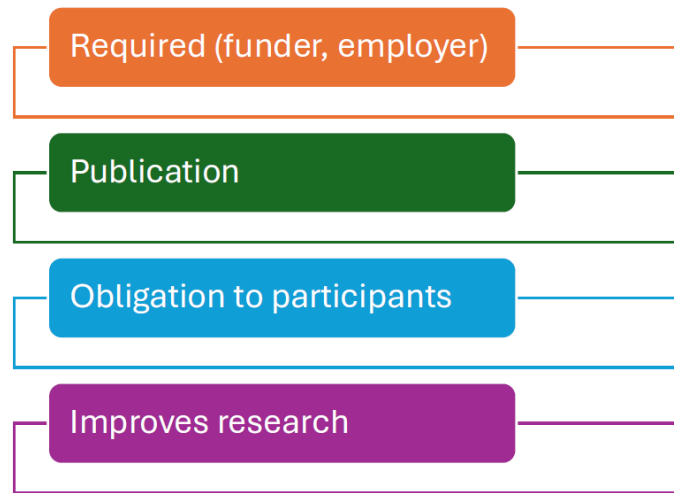
Medical

Clinical

Policy

Social

Why is ethics important in doing research

Who has stake in ethical safety?

Ethical Principles

Respect for persons

Minimise risk of harm

Informed and voluntary consent

Respect for privacy and confidentiality

Avoid deception

Avoid conflict of interest

Social and cultural sensitivity

Research adequacy

2

Ethical Principles

Respect for
persons

2

Ethical Principles

Minimise
risk of harm

2

Ethical Principles

Informed and
voluntary
consent

2

Ethical Principles

Respect for
privacy and
confidentiality

2

Ethical Principles

Avoid
deception

2

Ethical Principles

Avoid conflict
of interest

2

Ethical Principles

Social and
cultural
sensitivity

2

Ethical Principles

Research adequacy

2

Challenges

How can we ensure participants really want to take part in the study and do not simply feel obliged or pressured?

What will we do if someone is unhappy about the conduct or use of interview material?

Where will we store information?

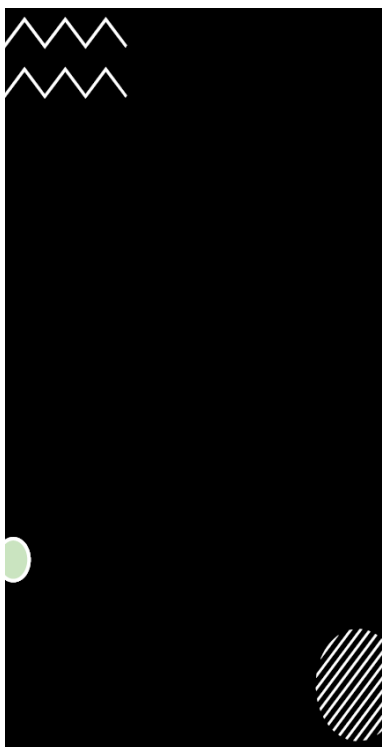
3

How do we recruit participants

How do we deal with cross-cultural research/ cultural diversity

How to research vulnerable populations
Who are vulnerable?

What will we do with information once the study is complete?
sharing research

What if issues of dangerous practice, illegality or potential harm are revealed during interviews?

What will be the benefits for those participants taking part in the study?

All steps of research

Including publication and dissemination

The rise and consolidation of institutional ethics

FIRST ETHICS
COMMITTEE THAI
1975

(HUMAN
EXPERIMENTATION)

GROWTH OF
INSTITUTIONAL
ETHICS

WITHIN
UNIVERSITIES

WITHIN HOSPITALS

PROFESSIONAL
ORGANISATIONS

The rise and consolidation of institutional ethics

Importance of lay members and their training

Importance of training and upskilling researchers

Dialogue and discussion

Not box ticking
Development of approaches

Importance of complaints channel

Contemporary challenges

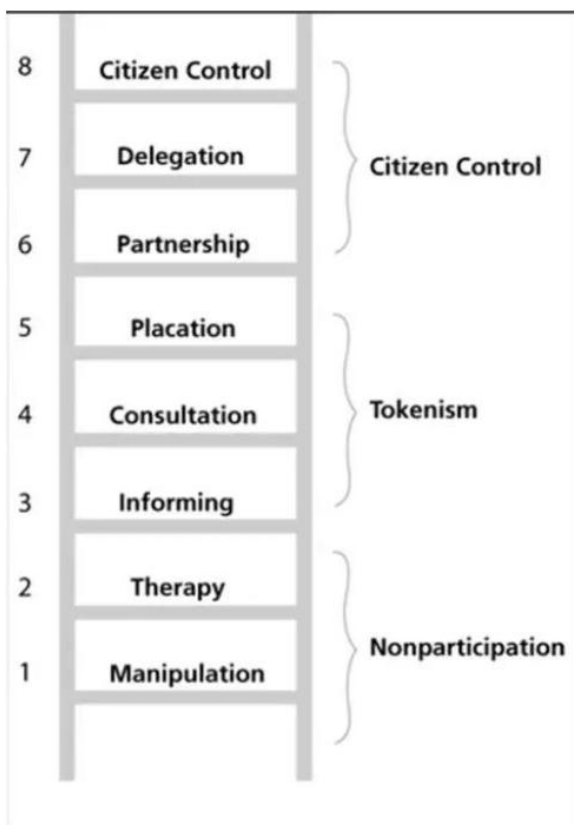

Many challenges are the familiar

- The pressure to publish
- AI analysis of data to see trends (transparency and authorship)
- Use of private or semi-private social media to study topics e.g. mental health, violence
- Encrypted data from past studies can be less secure
- Digital twins (use data) to create digital representation e.g. to simulate long-term health

Arnstein's Ladder

Each ascending rung represents increasing levels of citizen agency, control, and power

Sherry Arnstein (1969)

Power, hierarchy and ownership

-

Partnerships and coproduction
-

Community and wider ownership of knowledge
-

Nothing about us without us

 - Plan/choose questions/design
 - Collect
 - Analysis
 - Authorship
-

Research = opportunities

Thai reflections: embed within institutions and research culture

Original Article

RE
Research Ethics
1-24
© The Author(s) 2025
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journalsPermissions
DOI: 10.1177/1747016125133673
journals.sagepub.com/home/rea
Sage

Navigating ethical challenges in research ethics approval: A case study of social science research in Thailand

Wanaporn Techagaisiyavit¹,
Benjawan Mingmontchaikul¹ and
Supattra Keitleartthum¹

Abstract
Debates surrounding the research ethics approval process in social science often center on the distinct nature of the field, which markedly differs from biomedical research, thereby influencing the relationship between research ethics committees and social scientists. This relationship is shaped by researchers' attitudes and expectations, often revealing a disconnect between procedural compliance

บทเรียนและกรณีศึกษา
ด้านจริยธรรมการวิจัย

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

Thai reflections

Importance of socio-cultural morals and norms

Arr-nar/Kreng-jai

Achieving meaningful consent

PLOS GLOBAL PUBLIC HEALTH

RESEARCH ARTICLE

Culturally responsive research ethics: How the socio-ethical norms of *Arr-nar/Kreng-jai* inform research participation at the Thai-Myanmar border

Napat Khirikiekkong^{1,2}, Supe-et Asarath³, Suphak Nosten¹,
Borimas Hanboonkumapakam⁴, Nattapat Jetupompiroj⁵, Jennifer Roest^{6,7},
Michael Parker^{8,9}, Francois Nosten^{1,2}, Rose McGready^{1,2}, Phaik Yeong Cheah^{1,2,4,6,8,9},
Maureen Kelley^{1,4,8}

OPEN ACCESS
Citation: Khirikiekkong N, Asarath S, Nosten S, Hanboonkumapakam B, Jetupompiroj N, Roest J, et al. (2023) Culturally responsive research ethics: How the socio-ethical norms of *Arr-nar/Kreng-jai* inform research participation at the Thai-Myanmar border. PLOS Global Public Health 3(5): e0001575. <https://doi.org/10.1371/journal.pgph.0001575>
Editor: Vijayprasad Gopinathan, ESC Medical College & PIMSRI, INDIA
Received: December 16, 2022
Accepted: April 12, 2023
Published: May 4, 2023

Abstract
Despite advances, international research ethics guidelines still tend to consist of high-level ethical principles reflecting residual influence from North American and European traditions of ethics. Local ethics committees and community advisory boards can offer more culturally-sensitive approaches to training but most institutions lack substantive practical ethics guidance to engage rich moral understandings in day-to-day research practice in diverse cultural contexts. To address this gap, we conducted an international series of qualitative research ethics case studies, linked prospectively to active research programs in diverse settings. Here, we share findings from two case studies with a research team working on malaria and

Reflections and questions

- Growing importance
- No recipe/ no simple list
- Discussion and dialogue
- Mitigate risk
- Local practices
- ‘Good practices’
- Importance for social work
 - Clients as vulnerable
 - Social workers as researchers
 - Clients as coproducers

หลังจากการบรรยาย ได้มีการซักถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงจริยธรรมในประเทศไทย ซึ่งทำให้เห็นว่าจริยธรรมการวิจัย (research ethics) เป็นหลักเกณฑ์ที่นักวิจัยควรปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานวิจัยอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ซึ่งปัญหาของการขาดจริยธรรมการวิจัย เช่น

- 1) การคัดลอกผลงาน ข้อความ หรือความคิดเห็นของผู้อื่น แล้วนำมาเป็นผลงานของตน โดยขาดการอ้างอิง
- 2) การเปิดเผยหรือไม่เก็บความลับของผู้ให้ข้อมูล หรือการทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับอันตรายหรืออับอายจากการวิจัย โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา ซึ่งในงานสังคมสงเคราะห์มักจะเกี่ยวข้องกับการวิจัยในลักษณะนี้ ดังนั้นผู้วิจัยต้องผ่านการขอจริยธรรมการวิจัย และจริยธรรมการวิจัยในคน
- 3) การจ้างวานผู้อื่นทำงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ให้บางส่วนหรือทั้งหมด
- 4) ขาดความรับผิดชอบในการทำวิจัยหรือดำเนินการวิจัยให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลา

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าเพราะเหตุใดจึงต้องมีจริยธรรมการวิจัย เพราะสิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องใกล้ตัว ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับเราในฐานะนักวิจัย รวมถึงการอาจก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่งานวิจัย หรือผลกระทบต่อผู้อื่นโดยเฉพาะผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นจริยธรรมการวิจัยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ซึ่งมีข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

แนวทางปฏิบัติเรื่องจริยธรรมการวิจัย

1) จรรยาบรรณของนักวิจัย ได้แก่ นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมทางวิชาการ นักวิจัยต้องทำตามข้อตกลงการวิจัยที่ผู้เกี่ยวข้องยอมรับร่วมกัน อุทิศเวลา มีความรับผิดชอบให้เป็นไปตามกำหนด นักวิจัยต้องมีความพื้นฐานความรู้ในสาขาที่ทำวิจัย เพื่อนำไปสู่การวิจัยที่มีคุณภาพ นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบระมัดระวังและเที่ยงตรง นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่งในการวิจัย ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย นักวิจัยพึ้งนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ โดยการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม นักวิจัยต้องเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น (สำนักงานวิจัยแห่งชาติ)

2) จริยธรรมการวิจัยในคน เช่น ผู้ให้ข้อมูลต้องได้รับการบอกกล่าว และให้ความยินยอมโดยสมัครใจที่จะให้ข้อมูล นักวิจัยต้องรักษาความลับ ความเป็นส่วนตัว และปิดบังชื่อของผู้ให้ข้อมูลและไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3) จริยธรรมการวิจัยในสถาบันการศึกษา ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ด้านจริยธรรมการวิจัย การติดตามดูแล ให้คำปรึกษาแก่ผู้ทำการวิจัยเพื่อป้องกันการกระทำที่ละเมิดจริยธรรม ป้องกันสถานการณ์ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนไม่ให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรวิจัย การลงโทษจะต้องรุนแรงเพียงพอป้องกันไม่ให้คนทำตาม ให้ความคุ้มครองผู้ที่นำเรื่องที่มีการละเมิดจริยธรรมวิจัยมาแจ้งกับผู้บังคับบัญชา สร้างบรรยากาศของการวิจัยที่ดี รวมทั้งให้รางวัลแก่นักวิจัยที่ดี

นอกจากนี้ในการทำวิจัยของคณะฯ ทั้งในส่วนของอาจารย์ และนักศึกษา ต้องผ่านการขอจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความเข้มงวด หากผู้วิจัยจะทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยเชิงคุณภาพที่จะต้องมีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ผู้วิจัยจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพพร้อมเป็นหลักฐานด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้ว จริยธรรมในการวิจัยต้องยึดแนวปฏิบัติใน 3 ประเด็นหลักนี้เพื่อให้การดำเนินการวิจัยมีระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ และประการสำคัญควรมีการ AAR อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นแนวปฏิบัติที่ดีในการการวิจัยที่มีจริยธรรม

